

De Saamwerker

Orgaan van de bond
van Christelijke
Gereformeerde
Mannenverenigingen
in Nederland

74ste jaargang
februari 2017

1

PAGINA	IN DIT NUMMER:
2	Van de voorzitter
3	Meditatie Job 38:1
5	Bijbelstudie Psalm 32
8	Bijbelstudie 'Charis bij Paulus'
11	Nieuws vanuit Veenendaal
12	Beknopte Gereformeerde Dogmatiek
14	Vragen staat vrij
15	Boekbespreking
16	Referaat 'De satan ontmaskerd'
24	Gebed in geloof

Colofon

**Uitgave van de Bond van Christelijke
Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland**

Internet: www.mannenbond-cgk.nl

Verschijnt 4x per jaar

Volgende uitgave D.V. medio april

Commissie van redactie

A. Kok, Veenendaal
ds. C.J. Droger, Vlaardingen

Redactieadres

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon: 0318-529646
akok@kliksafe.nl

Secretariaat

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon 0318-529646
e-mail: administratie@mannenbond-cgk.nl
(voor boekrecensies, ledenadministratie
e.d.)

Abonnement

Leden e 12,50 per jaar
Niet-leden e 17,50 per jaar
Losse nummers e 2,50 per exemplaar
Postgiro NL23INGB0000992401 t.n.v.
Bond van Chr. Geref. M.V. te Zeist

© Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag
worden openbaar gemaakt of veelevoudigd, opgeslagen
in een geautomatiseerd gegevensbestand of uitgezonden,
hetzij elektronisch, mechanisch door middel van fotokopie,
microfilm, opname of op welke wijze dan ook, zonder voor-
afgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende op
het auteursrecht.

Van de voorzitter

Het is opnieuw zaterdagavond geworden. De dag van de HEERE komt er weer aan. Wat een voorrecht om weer naar Gods huis te mogen gaan om daar het Woord van God te mogen horen en doorgeven. Laten we met een verlangend hart mogen heen leven naar de zondag en moge er door Gods Geest steeds een rijke zegen zijn in het huis van God.

En dat in een wereld vol onrust, spanning en geweld. Wat is er allemaal niet op drift! Ik schrijf dit een dag na de inauguratie van Donald Trump als nieuwe president van Amerika. Ook dat heeft veel onrust opgeleverd en een lawine aan commentaar, positief en vooral negatief. In mijn eenvoud denk ik: laten we voor deze man bidden.

Hij is zo ongeveer de machtigste man van de wereld en zijn besluiten en beweringen kunnen verstrekkende gevolgen hebben. Wat zou het mooi zijn als Gods Geest zijn hart en leven zou vervullen. Daar zou de hele wereld goed mee zijn!

En te midden van alle rumoer houden we vast: God, de HEERE, regeert. Alles ligt in Zijn handen en niets loopt er uit weg. Laten we het van Hem verwachten, ook in onze persoonlijke omstandigheden.

Ik wens u voor de komende tijd weer zegenrijke avonden toe.

Een liefdevolle groet, broeders!

Ds. C.J. Droger

“Daarna antwoordde de HEERE Job uit een onweder” Job 38:1

Antwoordt God op al onze vragen?

Onze vragen

Job vroeg zich af waarom hij zo zwaar moest lijden. Die vraag kwam temeer bij hem boven tegen de achtergrond van de antwoorden die zijn vrienden gaven. Waarom dat zware lijden? Hij had toch niet in grove zonden geleefd? Integendeel, hij leefde op een manier waarbij duidelijk uitkwam dat hij God vreesde en dat hij de zonde uit de weg ging – zo getuigt de Heere zelf over hem in Job 1:1!

Zeker, dat was niet de grond van zijn behoud; ook hij was een zondaar die vergeving nodig had; op enkele plaatsen in dit Bijbelboek lezen we dat Job dat ook zelf erkent. Maar een zondig leven dat aanleiding zou geven tot straf of tot tuchting, dat was niet aan de orde. Waarom dan wel dat zware lijden?

Eerst had Job op een hoogtepunt van het geloof gestaan: in het zeer zware lijden dat hij onderging beled hij duidelijk Gods soevereiniteit en loofde hij de Heere zelfs; in Job 1:21 lezen we dat hij zegt: “De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd!”. Maar daarna kwamen de vragen: waarom dat zware lijden?

Ook wij kunnen veel vragen hebben in de richting van de Heere. Misschien zitten wij juist op dit moment wel met zo’n vraag als die van Job, of van Asaf, die soortgelijke vragen heeft: waarom moet ik die moeilijke weg gaan, terwijl goddelozen die hun medemensen veel kwaad aandoen, het goed hebben (Psalm 73)? Zo zijn er nog veel andere vragen die bij ons kunnen leven.

Het antwoord van Jobs vrienden

Job werd des te meer geprikkeld tot zijn vragen aan God, en zelfs tot zijn opstandigheid tegenover Hem, omdat zijn vrienden een verkeerd antwoord op zijn vragen gaven; in de loop van hun gesprekken met Job lieten zij steeds duidelijker merken dat hij naar hun mening natuurlijk wel, stiekem, in de een of andere uitbrekende zonde geleefd moest hebben, en dat God hem daarom zo kastijdde: de Heere is toch niet onrechtvaardig dat Hij zo maar dit lijden over Job deed komen, zonder reden?

Hadden de vrienden gelijk? Wel is er een waarheidselement in hun spreken in die zin, dat lijden een straf of een tuchting van de Heere kán zijn. In Hebrëen 12: 5b en 6 lezen we: “Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijk niet, als gij van Hem bestraft wordt. Want dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iegelijk zoon dien Hij aanneemt”. En Jesaja 3: 10 en 11 luidt: “Zegt de rechtvaardige dat het hem zal welgaan, dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan, want de vergelding zijner handen zal hem geschieden”.

Maar dat is lang niet altijd aan de orde; in het geval van Job bepaald niet! Door zo te spreken maakten ze Jobs lijden extra zwaar. Dat is ook voor ons een les: we mogen niet te gauw een algemene waarheid klakkeloos toepassen op iedere concrete situatie. En zeker als iemand te lijden heeft, dan moeten we in de eerste plaats meelevend, en zeker niet te gauw denken dat we de oorzaak wel weten.

Gods antwoord

Tijdens de discussies met zijn vrienden had Job terecht aan zijn onschuld - wat grove zonden betreft - vastgehouden. Maar ook had hij God ter verantwoording geroepen en gezegd dat Hij aan hem antwoord moest geven op de vraag waarom hij zo zwaar moest lijden. Daarbij was hij zo ver gegaan in zijn opstandigheid tegenover God dat hij Hem zelfs beschuldigde van onrechtvaardig bestuur over de wereld.

En dan komt eindelijk de Heere met Zijn antwoord. Maar was dat wel het antwoord waarop Job zat te wachten? God gaat in geen enkel opzicht in op de vraag van Job naar het waarom van zijn lijden. Wat doet Hij dan wel? Hij wijst Job erop dat hij als kleine mens niet moet denken dat hij de grote werken die God gedaan heeft in de schepping, en die Hij nog doet in Zijn regering over de wereld, kan doorgronden, en dat hij de dingen in de wereld (en dus ook in z'n eigen leven; dat is er ook bij inbegrepen) beter zou regelen dan de Heere.

Na dit antwoord van de Heere komt Job ertoe, zich voor Hem te verootmoedigen en schuld te belijden over de verkeerde dingen die hij over God gezegd had. Zo wordt Jobs verhouding tot God weer goed – zonder dat Job antwoord gekregen heeft op zijn vraag naar het waarom van zijn lijden! Daarna laat God duidelijk blijken dat Zijn vrienden ongelijk hadden gehad: “Mijn toorn is ontstoken tegen u ... want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken, zoals Mijn knecht Job” (Job 42: 7b).

En wij? Net als Job mogen we onze vragen aan God stellen, ons hart voor Hem uitstorten (Psalm 62:9). – Doen we dat ook? De HEERE geeft antwoord, vooral door de bijbel, Zijn Woord. Antwoord op alle vragen? Nee. Maar wel zoveel aan antwoord als Hij voor ons nodig vindt, ook als dat ons niet altijd bevalt en wij misschien meer zouden willen horen, of zelfs liever andere

antwoorden zouden willen krijgen.

Het is dan ook nodig dat wij bidden dat Hij ons wil onderwijzen, en dat Hij ons door de Heilige Geest leert buigen voor Hem en voor Zijn weg met ons leven, hoe moeilijk dat soms ook kan zijn. Hij kan en wil ook de kracht geven om erdoorheen te komen. En het allerbelangrijkste is dat wij, als wij nog niet met God verzoend zijn en uit genade leven, dat wij dan verzoening met Hem zoeken door de toevlucht te nemen tot Christus en Zijn volbrachte werk, en langs die weg genade ontvangen voor dit leven, en voor eeuwig behouden worden. Zo belijdt Asaf ook, bijna aan het einde van de genoemde Psalm 73: “Gij zult mij leiden door Uw raad; en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen” (vers 24).

W.W. Nijdam

Boetsalmen 1 - Psalm 32

In de Psalmen zien we de heiligen in het hart. Ze bezingen wat God door Zijn Geest ons leert. Er is geen toestand in het christenleven, geen nood, geen innerlijk lijden, geen schuldbelijdenis, geen vreugde, geen vertrouwen, of het wordt verwoord in de psalmen. Psalm 6, 32, 38, 51, 102, 130 en 143 zijn de zogenaamde boetsalmen.

Psalm 32 is een psalm van David. De psalmen 32 en 51 staan beide in verband met overspel (David en Bathseba) en de moord op Uria. Psalm 51 is eerst gedicht, daarna Psalm 32. Onze psalm spreekt van belijden en vergeven.

Zonde is niet slechts een foutje. Wij mogen niet redeneren: "God zal het wel door de vingers zien. Ik kan er niets aan doen." Velen denken zo. Maar dat is een beledigen van de heiligheid van God! God is wel barmhartig, maar ook heilig en rechtvaardig. Hij is zo hoogverheven. Daarom kan Hij onze onheiligheid, zonde en ongerechtigheid zelfs niet zien! Wil God de zonde ongestraft laten? Beslist niet. De HEERE is daarover zeer vertoorned. Hij kan dat niet dulden! Hij kan niet anders dan ons straffen - ons verdelen! Zijn heiligheid moet onze onheiligheid verdelen, weg doen, verteren. Het zal gebeuren met een intensiteit en grootheid en met eeuwige gevolgen, die wij niet eens kunnen beschrijven. God heeft een grote afkeer van degenen die hun knieën niet willen buigen, die volharden in hun vijandschap.

David was echt een man die leefde met de HEERE. Wat een prachtige psalmen heeft hij gedicht. Hij kende een teer geloofsleven.

Daarin heeft het regelmatig belijden van zonde een plaats. Een ongelovige belijdt nooit zijn zonde! Een farizeeër stalt uit hoe goed hij is. Maar een gelovige (een kind van God) belijdt zijn zonde. In vers vijf worden drie verschillende woorden gebruikt: zonde, ongerechtigheid en overtredingen.

Zonde is: het doel missen. We doen niet wat geboden is. Dit woord typeert de zonde als misslag. Aan onze bestemming beantwoorden we niet.

Hij ziet zijn zonde nu als *ongerechtigheid* - het afwijken van de rechte weg, de weg die door de HEERE is voorgeschreven. Hij is op een heel verkeerde weg gaan. Er zit een element van opzet in.

Het derde woord "*overtredingen*" is: in opstand komen tegen God; rebellie. Afvallen van iemand. De nadruk ligt op de persoonlijke beslissingen die in de zonde uitkomt. Het is: zich openlijk tegen God verheffen. We gaan volledig tegen God in. David is een verbondsbreker.

Onze gedachten, begeerten en verlangens - het is alles met zonde bezoedeld en bevlekt. Onze woorden zijn lang niet altijd tot eer van God en onze daden - wat wij doen moeten, doen we vaak niet. En wat we niet moeten doen, dat doen we. De zonde steekt altijd weer de kop op, ook in de gelovige. David zegt: "Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd." David zwijgt over zijn zonde; hij heeft lang geprobeerd het grote kwaad te verbergen. Hoe komt het, dat David zwijgt? Hij spreekt zelf van het bedrog van zijn geest (vers 2c). Hij beleed zijn zonde niet oprecht. Hij zag zijn misdaad niet als opstand tegen God.

Gemakkelijk had hij het niet. “Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd, in mijn brullen de ganse dag. Want Uw hand was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap werd veranderd in zomerdroogten.” David voelde de toorn van God. Zomerdroogte - in Israël regent het niet van mei tot september. Wat kan het dan dor zijn! Verschrikkelijk. Als u de zonde wilt verbergen, hebt u geen troost en geen echte blijdschap.

Maar Gods genadige hand doet hem de zonde erkennen en belijden. De HEERE brengt hem tot de oprechte belijdenis: “Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de HEERE.” Hij kon het niet langer tegenhouden. David zegt: Mijn zonde, mijn ongerechtigheid en mijn overtredingen. Dat is een oprechte belijdenis. Dan erkennen en belijden we onze eigen zonde. Dat is een goed teken. We kijken dan niet naar andere mensen. We zoeken geen excuses meer, geen verontschuldigen. De Heilige Geest overtuigt. Hij brengt tot een concrete belijdenis van zonde en schuld. Dan zien we de ernst van onze situatie in: “Ik weet dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont.” Dan wordt u eerlijk voor God. Evenals de verloren zoon die sprak: “Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden.” Hier ben ik met al mijn zonde; ik belijd ze voor U. “Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de HEERE.” Hij gaat er niet mee naar de priester, maar naar de HEERE, de trouw Verbondsgod, Die belooft: “Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg, om Mijnentwil.” (Jes. 43: 25)

Hoe kan God zo groot kwaad vergeven? Vergeving is alleen mogelijk vanwege het kruisoffer van Christus. “Zonder bloed-

storting geschiedt geen vergeving.” (Hebr. 9: 22b) God rekent de zonde niet toe aan de schuldige, maar aan Zijn Zoon! “Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.” (2 Kor. 5: 21) Christus droeg de schuld van de zonde, om Zijn volk ervan te verlossen. Hij Die Zelf nooit zonde hoefde te belijden - Hij had geen zonde - nam de zonde op Zich.

God hoort het smeekgebed van een schuldige, omdat Christus de grote Voorspreker is. Om Zijn voorbede dus. Als een arme, ellendige zondaar vlucht naar Christus, is er volkomen vergeving. U ontvangt vrede. Dit is de weg; dit is Gods weg. “Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.” (Spreuken 28: 13).

“En Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde.” (Vers 5d) De Schrift is rijk aan woorden voor “vergeven”. Zonden uitdelgen; zonden in de diepten der zee werpen, in een zee van eeuwige vergetelheid; de zonde wegnemen etc. God neemt de macht van de zonde weg, de schuld van de zonde, de smet van de zonde en de gevolgen van de zonde. De apostel Johannes schrijft: “Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.” Dat is wat David heeft ervaren.

Hij zegt: “Hierom zal U ieder heilige aanbidden in vindenstijd.” Vindenstijd - de tijd waarin het vinden van de HEERE nog mogelijk is! Zoekt den HEERE, terwijl Hij te vinden is. Als u die weg gaat, zult u het ervaren: Gij zijt mij, HEER, ter schuilplaats in gevaar. Er is bij alle nood van uw ziel, bij al uw zonde en schuld geen veiliger Schuilplaats dan bij de HEERE Die getrouw

is - de God des verbonds. Hij is een Waarmaker van Zijn Woord.

Vers 8 - 10. "Ik zal u onderwijzen, en u leren van de weg, die gij gaan zult." In deze drie verzen hebben wij een aanspraak van God tot de ziel. De dichter spreekt hier van de heiliging die aan de rechtvaardiging is verbonden. Rechtvaardiging is vrijspraak. Heiliging is voortgaande vernieuwing van hart en leven door de kracht van de Heilige Geest. Sommige mensen roemen over hun rechtvaardiging, terwijl ze aan de heiliging niet toekomen. Dat is mis. Wie vergeving van zonde ontvangt, zal in Gods wegen gaan! Verlangt u dat? Naar het Woord te leven? Naar al Gods geboden te leven? Daar komt dan iets van uit in ons leven, ook in onze levensstijl, in onze handel, in onze wandel, in ons gedrag, in de opvoeding van onze kinderen. Wie we zijn in huis. Zoeken wij de wegen en de geboden van de HEERE? Dan gaan we vragen wat Paulus vroeg, toen hij op weg naar Damascus door de Heilige Geest vernieuwd werd: "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?"

"Ik zal u leren van de weg die gij gaan zult; Ik zal raad geven." Gods wegen kennen wij niet uit onszelf. Het is niet wat wij kiezen. De psalmist bidt: HEERE, maak mij Uwe wegen door Uw Woord en Geest bekend. De Schrift is het enige kompas; zij is uw reisgids. Wat is het groot dat de HEERE ons Zijn wegen bekend wil maken! Wat heeft Hij veel geduld. Zijn oog is op Zijn kinderen. Hij let erop of ze in Zijn wegen gaan. Wij mogen wel vragen: Ga mij met Uw heillicht voor.

Als wij ons maar niet tegen Gods onderrecht verzetten. Heel wat kerkgangers doen dat. Ze lijken op een muilddier, een dom beest, dat gedwongen moet worden om de goede kant op te gaan. We zingen weleens:

*Och, of wij Uw geboën volbrachten!
Genâ, o hoogste Majesteit!
Gun door 't geloof in Christus krachten,
om die te doen uit dankbaarheid.*

Uit wederliefde. Dan merkt u dat Gods geboden niet zwaar zijn. De Zaligmaker nodigt: "Neemt Mijn juk op u... Mijn juk is zacht en Mijn last is licht." Dat is puur evangelie.

De dienst van de HEERE is niet somber; het is een liefdedienst. "De goddeloze heeft veel smarten, maar die op de HEERE vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen." Goedertierenheid - verbondstrouw.

"Verblijdt u in den HEERE, en verheugt u, gij rechtvaardigen! en zingt vrolijk, alle gij oprechten van harte!"

Gespreksvragen

1. Waarom moet een schuldbelijdenis concreet zijn? De zonde bij de naam noemen?
2. Hoe komt u aan zuivere kennis van uw zonde? Wat is de functie van Gods wet hierin?
3. Is schuldbesef genoeg? Is het een teken dat God met je bezig is?
4. De zonde grieft God. De zonde is ook opstand tegen God! Hoe kan het, dat God toch de zonde wil vergeven?
5. Wat zijn de consequenties als wij onze zonde niet belijden? Is het mogelijk dat we ziek worden van onbeleden schuld?
6. Hoe weet u dat uw zonden vergeven zijn?
7. Wat is volgens vers elf het gevolg van de vergeving?

Bijbelstudie

Charis bij Paulus 1

Dr. T.M. Hofman

Oriëntatie

In een serie bijdragen willen we ons bezinnen op de betekenis van charis bij Paulus. Charis wordt veelal vertaald met genade. Zeker binnen de traditie van de Reformatie wordt genade gezien als een kernbegrip bij Paulus. Voor velen is het de belangrijkste sleutel om de brieven van Paulus te verstaan. Bij een bezinning op charis/genade zijn verschillende invalshoeken mogelijk. Te denken valt dan aan de taalkundige achtergronden van het begrip of de theologische betekenis ervan binnen het geheel van de brieven. In deze serie willen we vooral twee elementen belichten: de persoonlijke genade bij Paulus en de genade in de uitoefening van zijn opdracht als apostel.

Boodschapper en boodschap zijn nauw verbonden

Persoonlijke genade bij Paulus is niet zweverig. Het gaat om het concrete heil, dat God op unieke wijze uitgewerkt heeft in het leven van de apostel. De (heils)historische component is voor een goed verstaan van groot belang. Het leven en werk van Paulus is verweven met het geheel van de Godsopenbaring van het Nieuwe Testament. Het meer biografische facet van de bestudering van Paulus en zijn apostelschap kan onze blik scherpen. De brieven zijn geschreven binnen een bepaalde context van de geadresseerden, maar zijn evenzeer levensecht met betrekking tot de afzender. Paulus is geen afstandelijke boodschapper, maar zeer betrokken bij dat wat hij doorgeeft. Meer dan eens spreekt de apostel van mijn of ons evangelie (o.a. Rom. 2:16; 2 Cor. 4:3). Dat zou kunnen wijzen op Paulus' zekerheid

van zijn goddelijke opdracht, ondanks de weerstanden die hij ervaart. Dat evangelie is hem toevertrouwd (1 Tim. 1:11). In 2 Cor. 4:3 moeten we geen arrogantie beluisteren. 'Ons evangelie' is geen eigen constructie, maar van goddelijke oorsprong en geheel in lijn met de Schriften. Het spoort met de prediking van Christus en de andere apostelen. Aan dat gebeuren van de verkondiging van Gods heil in Christus geeft God heilzaam effect (1 Thess. 1:5).

Paulus heeft zelf weet van de genade

Dan valt zeker te denken aan 1 Cor. 15:8-10. In 1 Cor. 15 staat de geloofwaardigheid van de opstanding van Jezus Christus en Zijn verschijningen centraal. Deze zeer oude geloofsbelijdenis (credo) wijst op de betekenis van dat heilsgebeuren op een dateerbare tijd en een aanwijsbare plaats. De realiteit van Gods reddend handelen in deze wereld past nooit in onze ontwerpen van de werkelijkheid en staat haaks op ons denken toen en thans. In 1 Cor. 15 zijn de oog- en oorgetuigen van eminent belang. Men zou hier kunnen spreken van een 'historische verificatie'. Binnen dat kader geeft Paulus uiting aan het gebeuren door hem ondervonden op de weg naar Damascus en hij koppelt dat aan de rij van andere getuigen. Het gaat hier om de geautoriseerde verkondiging van Gods heil in kruis en opstanding. Vers 8 benadrukt dan de verschijning van Jezus aan Paulus in bijzondere bewoordingen. Er wordt een beeld opgeroepen van niet levensvatbaar, onvoldragen, ongeschikt voor het leven (Gr. ektrooma). Waarschijnlijk moeten we denken aan een misgeboorte, meer dan aan

een vroeggeboorte of ‘nageboorte’. Paulus wil hier eigen onwaardigheid onderstrepen. Sommige uitleggers denken hierbij ook aan de visie van de tegenstanders van Paulus. Zij achtten hem onbekwaam als apostel. Andere uitleggers horen hier een verbinding met het plotselinge karakter van Paulus’ bekering. Paulus wil met name benadrukken dat hijzelf geen voorwaarden voor het apostolaat meebracht, integendeel! Let maar op de nadere uitwerking in 1 Cor. 15:9. Dan wijst hij daarbij op zijn optreden, dat haaks staat op de apostolische taakuitoefening.

De genade van God is ongedacht en onverwacht

Ondanks dat verleden van vervolging van de gemeente is Paulus toch apostel geworden. Dat berust overduidelijk alleen op de genade van God. Dat wordt in 1 Cor. 10:10 letterlijk op een drietal manieren onderstreept. In dat vers vinden we een opeenstapeling van het begrip charis.

Waar moeten we bij deze genade aan denken? Charis betekent hier Gods onvermoeide omzien naar mensen. Elders omschrijft Paulus dat heil ook wel als barmhartigheid van de Heere krijgen (1 Cor. 7:25b) en als barmhartigheid die ons bewezen is (2 Cor. 4:1). Uit zichzelf is Paulus tot niets goeds bekwaam. Door Gods werk is hij bekwaamd als dienaar van het nieuwe verbond (2 Cor. 3:5). Uit alles blijkt het ongedachte en onverwachte van deze ingrijpende roeping door Gods genade in Paulus’ leven. Het is geweldig en onnatuurlijk, want God Zelf heeft deze man losgerukt uit zijn verlorenheid. Paulus maakt duidelijk dat hij zich op niets van zichzelf kan laten voorstaan. Zijn eigen onwaardigheid is hier een belangrijk motief. Dat impliceert tevens het ongedachte en onverwachte van deze apostolische roeping ook qua tijdstip. Er is wel gesproken van Paulus als ‘misbaksel’,

misvormd door duizend zonden en toch! Gods genade heeft hem geroepen op een ‘onmogelijk tijdstip’. Door dit alles krijgt Gods charis in Paulus’ leven een bijzondere en ook persoonlijke kleur. Van meet af aan staat zijn leven als christen en als apostel onder die overkoepeling.

Genade wortelt in het Oude Testament

Het oudtestamentische woord *chèsèd* klinkt op de achtergrond steeds mee. Het is een uitdrukking van Gods wezen: Zijn goedheid/goedertierenheid die eeuwig blijft (Ps. 100:5 en Ps. 118:1-4). Het raakt de (verbonds)verhouding tussen God en mens en heeft betrekking op de levende geloofsverbinding met vaak ongedachte en onverwachte aspecten. Exodus 34:6 is hier een kernvers van de Godsopenbaring. Die onbegrijpelijke openheid van God voor Zijn volk houdt stand door hun falen heen en bewijst zich in Zijn daden. De HEERE is vol van genade/goedertierenheid en waarheid. Het gaat om de toezegging van Zijn betrouwbare en durende bereidheid ten opzichte van mensen. Let ook op Ex. 34:7 en de spanning die daar aan het licht komt tussen de *chèsèd* van God en de zonde van de mens. Het vertrouwen op Gods genade is voor Israëls Godsgehoof van groot belang. Met name ook in de Psalmen is *chèsèd* uitdrukking van één van Gods eigenschappen. Het accent valt vooral op Hem die goedertierenheid betoont en de goedertieren God is.

Genade in de Reformatie

In zijn preken over 1 Cor. 15 benadrukt Luther het grote belang van ‘naar de Schriften’. Tevens legt hij er de nadruk op dat het evangelie niet van menselijke makelij is en niet rust op de kwaliteiten van de apostel/prediker. Hier wordt juist door Gods genade alle menselijke roem uitgesloten. Luther geeft aan dat hij zich op dat punt geestelijk nauw verbonden weet met Paulus in diens

beproeving en gebrokenheid. Dat bewerkt deemoed.

In zijn commentaar op 1 Cor. 15:10 maakt Calvijn duidelijk dat we inzake de genade het werk van God niet moeten reduceren door vermeende menselijke inbreng. Alles wat Paulus heeft mogen doen staat nooit los van God en Zijn genade. Alle eer komt alleen God toe en mag niet tussen mens en God verdeeld worden. Ondanks het overvloedige werk door Paulus wordt alle trots de bodem ingeslagen en alles aan Gods genade toegeschreven.

Gespreksvragen

1. In 1 Cor. 15 lezen we verschillende malen de uitdrukking 'naar de Schriften'. Wat is het belang daarvan en hoe verhoudt dit element zich tot de ervaring van de oog- en oorgetuigen van de opstanding?
2. Probeer eens met eigen woorden weer te geven wat de betekenis van genade is. Daarbij kunt u denken aan het formuleren van een definitie van het begrip charis. Het is echter ook zinvol om daarbij geloofservaring te betrekken en daarover met elkaar door te spreken.
3. In 1 Cor. 15 gebruikt Paulus sterke bewoordingen om zijn onwaardigheid uit te drukken. Wat zou dat voor ons als christenen hier en nu betekenen? Kunnen hierbij ook ontsparingen optreden en kent u daarvan voorbeelden?
4. Veel bijbellezers vinden de brieven van Paulus moeilijke stof. Hoe zou dat komen? Ga eens met elkaar in gesprek over eigen leeservaringen met de brieven van Paulus en de zaken die u daarbij opvallen. Wat zijn voor u dan juist leermomenten?

5. In zijn preken over 1 Cor. 15 benadrukt Luther sterk het grote belang van de gezaghebbende boodschap van het evangelie van kruis en opstanding. Hij verzet zich daarbij tegen de visie van de dopersen die een sterk accent leggen op de Heilige Geest (ten koste van het Woord).
Zijn op dat punt de preken van Luther achterhaald of kunnen wij er nog van leren?
6. Waarom is kennis van het leven en werk van de apostel Paulus voor ons als christenen A.D. 2017 van belang?

Themadag Veenendaal

Mannendag 'De Vallei' organiseert op D.V. 18 maart 2017 van 10.00-13.15 uur een themadag met het onderwerp:

UITZICHT JA/NEE?

Sprekers

Ds. J. Belder (Hervormd predikant uit Harskamp) en Ds. G.R. Procee (Christelijk Gereformeerd predikant uit Middelharnis)

Locatie

Gebouw Maranatha, (Julianakerk)
Prins Bernhardlaan 26, Veenendaal

Er is voldoende gratis parkeergelegenheid. Voor een gratis lunch wordt gezorgd. Dames zijn ook van harte welkom.

Aanmelden

www.mannendagdevallei.nl of via
jvancapelleveen@solcon.nl

Inmiddels is het al weer de tweede helft van de maand januari. Na de drukte van de decembermaand is het gewone levensritme al weer heel gewoon. Het is Gods genade dat de tijden elkaar toch afwisselen. Zo zal het gaan, totdat het einde der tijden aanbreekt bij de wederkomst van de Heere Jezus Christus. Soms komt er een streep door menselijke berekeningen, maar de Heere vergist zich niet. Dat mag tot troost zijn bij alle wisselingen van het leven.

Ondertussen gaat het vergaderseizoen door. Als mannenvereniging bent u al heel wat keren samen gekomen. Laten we ook bij het naderend voorjaar trouw zijn tot het laatste toe!

Als bestuur begroeten wij u allen graag op de besturenmiddag op 4 maart. Naast de huishoudelijke zaken hoopt ds. H. Peet uit Bunschoten voor ons te spreken over het thema: "Wat is gereformeerde prediking?" Een belangrijk, actueel onderwerp!

We willen langs deze weg ds. H. de Graaf en ds. D.J. van Vuuren hartelijk danken voor hun Bijbelstudies in De Saamwerker, die zij in de afgelopen tijd voor ons hebben aangeleverd. We zijn dankbaar dat ds. H. van der Ham en prof. dr. T.M. Hofman bereid zijn gevonden om voor ons nieuwe Bijbelstudies te verzorgen.

Een hartelijke groet, namens het bestuur
A. Kok (secretaris)

Even aandacht voor:

- Besturenmiddag zaterdag 4 maart 2017 om 14 uur te Baarn
- Gezamenlijke Bondsdag zaterdag 28 oktober om 10 uur in de Oude Kerk te Putten
- Uiterste inleverdatum kopij voor De Saamwerker nummer 2-2017: zaterdag 18 maart 2017

Voor alle data geldt D.V.

Themadag Tholen

Thoolse themadag: D.V. 1 april 2017

Thema: Reformatie 500 jaar

Aanvang: 10.00 uur

Plaats: gebouw De Wingerd

Sprekers:

- ds. C.J. Droger (Vlaardingen)
Reformatie toen
- ds. P. van der Kraan (Arnhemuiden)
Reformatie nu

De kerk

BGD.Hoofdstuk 13, geloofsleer door dr. J.van Genderen en dr. W.H. Velema.

Par.46.5. De Kenmerken van de kerk

Waar is de ware kerk? Er zijn drie kenmerken:

1. De zuivere prediking van het Evangelie.
2. De zuivere bediening van de sacramenten.
3. De uitoefening van de Kerkelijke tucht.

Het beeld van de valse kerk is dan het tegenovergestelde. De tegenstelling ware en valse kerk, is in de eeuwen na de Reformatie meer en meer vervangen tussen zuivere en minder zuivere kerken. Dit maakt ook dat we niet nu meer kunnen spreken alsof er maar één ware kerk zou zijn. Maar om binnen de grenzen van de ware kerk te spreken over minder en meer zuivere kerken, is niet onjuist want niet overal is er dezelfde trouw aan het Woord van God.

Ook in Openb.2, 3 bij de brieven aan de 7 gemeenten blijkt dit al. De kenmerken van de kerk zijn niet afhankelijk van de kenmerken van de christenen. De kerk wordt door Christus geregeerd en de kerk wil Hem ook volgen. Daar gaat het om bij de bediening van het Woord, de sacramenten en de tucht. Denk aan Joh.10;27: "Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij". Dit verwoordt de drie kenmerk van de kerk. Deze kenmerken hebben ook een kritische functie.

Het woord van God staat boven de kerk i.t.t. Rome waar de paus staat aan het hoofd staat. Rome acht zich de ene kerk: onvergankelijk en onfeilbaar en kan niet door het

Ds. A.K. Wallet

Woord gecorrigeerd worden. Het woord heeft naar bijbelse opvatting echter geloofwaardigheid in zichzelf.

Par.47.1 De regering van de kerk

Het principiële uitgangspunt is dat de wil van Christus beslissend is, want Hij is het Hoofd van Zijn gemeente. De gemeente is geen vereniging, die statuten en reglementen vaststelt en een bestuur kiest. De kerk is geen democratie maar een christocratie. Het ambt komt van boven af. God gebruikt echter mensen: door de gemeente verkozen, mitsdien door God Zelf geroepen. Alle drie de ambten zijn dienend. Onderscheid tussen oudsten, diakenen en opzieners. Schriftgegevens: Handelingen 20:28; 1 Kor,12-14; Ef.4:11,12. Zij dienen Christus te representeren. Vandaar dat zij met gezag mogen spreken, als het overeenkomstig het Woord is.

Joh.13:20, waar aangegeven wordt dat een ambtsdrager ontvangen mag worden als Christus Zelf.

Uit het N.T is niet af te leiden dat vrouwen ouderling of diaken zijn geweest.

47.2: Enkele belangrijke stelsels van kerkregering. Er zijn er ruwweg drie.

1. Het katholieke of hoog-kerkelijke type, waar het ambt zelf een sacrament is. Hier spreekt men van apostolische successie, waarbij men er vanuit gaat dat het ambt van Petrus steeds weer overgedragen is op zijn opvolger, de latere bisschoppen. De geestelijkheid heeft hier een machtspositie.

2. Het klassiek-reformatorische type, dat de ambten niet alleen tegenover maar ook in de gemeente stelt en zijn gezag laat begrenzen door het algemeen priesterschap der gelovigen. Hierbij geldt de gelijkheid van de ambten. Zij zijn aan de gemeente gegeven én de ambtsdragers komen uit de gemeente op.
3. Het laag kerkelijke type, waarbij het ambt meer iets weg heeft van een functie, zoals bijv. de koster. Hier heeft de kerk iets van een democratie. De wil van de meerderheid is beslissend. In alle vrije groepen tegenwoordig geliefd.

Vragen

1. Zijn de drie kenmerken (art.29) van evenveel gewicht? Waarom niet? Soms handhaaft men in bepaalde kerken wel de tucht over de zeden (bijv. 7de of 8ste gebod), maar niet over de leer. Kan dat?
2.
 - a. Wat zijn de kenmerken van de valse kerk? Art.29.NGB Gelden deze nog van de R.K?
 - b. Een ware kerk kan valse kerk worden en omgekeerd. Hoe gaat dat dan in zijn werk?
3. Wat wil men met laagdrempelige diensten bereiken? Kan de drempel van de kerk te hoog zijn?
4. Hebben kerkenraadsleden een voorbeeldfunctie? Bv. trouwe kerkgang, liefde tot kerk en gemeente, Avondmaalsgang.
5. Is er een principiële verschil tussen de ambtsdragers? Zij beelden de drie ambten van Christus af. Wie is dan de koning?
6. Is het doen van huisbezoek een zaak van pastoraat of van onderzoek aangaande geestelijke zaken? Wat dient zoal aan de orde te komen op een huisbezoek?
7. Kan men solliciteren naar een kerkenraadsfunctie? Wat zegt art 32 Ned. Gel. daarover?
8. Wat zijn zoals de taken van een kerkenraad? Art.30 NGB!

Vragen staat vrij

Ds. A.K. Wallet

Een lid van een M.V stelde een vraag:
Wat is de functie van voorbeelden in de preek? Soms vind ik ze wat suggestief. Voorbeelden zijn goed, maar hoe?
(Tot zover de kern van de vraag.)

Het trof mij, nadat ik deze vraag ontvangen had dat er een artikel in “Het kerkblad van het Noorden” stond. Daarin werd het goed gebruik van voorbeelden aanbevolen. Hij haalde daarbij het voorbeeld van het glas water aan dat de ds. aanreikte aan Fransje, vermeld in het boek ‘In Zijn arm de lammen’. Dit was een spontaan idee van die ds. zoals ik het zelf ook weleens gebruikt hebt, daar er immers altijd een glas water op de preekstel aanwezig is.

Maar dat gebeurde ook spontaan. De schrijver in het Kerkblad.v.h. Noorden, vindt voorbeelden vooral belangrijk voor kinderen daar hijzelf in zijn kinderjaren het voorbeeld van een glas water nog goed en prettig kom herinneren.

Zeker is voor kinderen een voorbeeld belangrijk, al vindt de schrijver niet dat de ds. elke zondag weer een ander voorwerp zou moeten meenemen. Beter is zelfs mijns inziens dat vertellend aan de kinderen een voorbeeld duidelijk moet zijn.

Het is wel heel belangrijk om in de prediking aan de kinderen in de kerk te denken, zodat ze niet naar een kindernevendienst hoeven, waar ze vervreemd raken van de kerkdienst.

Waar toe dienen voorbeelden?

Het dient om de tekst van de preek meer tot haar recht te laten komen. Een voorbeeld dient om de bedoeling van de tekst beter

te begrijpen. Dan is dat in zekere zin ook suggestief.

Maar het voorbeeld moet de preek niet gaan beheersen. Soms gebeurt het dat een voorbeeld als thema van de preek gaat dienen. Dan schiet het voorbeeld aan haar doel voorbij en de tekst wordt geweld aan gedaan.

Er stond eens een vrouw bij de kerkdeur op een ds. te wachten om even de hand te drukken. Ze zei tegen de ds. ‘hartelijk bedankt voor de preek, ik heb er veel aan gehad’. De ds. was blij verrast, want het doet goed om te horen dat een preek verder dan het oor gekomen is. Maar wat was geval? De ds. had het voorbeeld van een bepaalde plant gebruikt en uitgelegd hoe je deze het beste kon verzorgen. Het diende uiteraard als voorbeeld in de preek, maar de vrouw had alleen het vóórbeeld gehoord. Ze zei tegen de ds. ‘bedankt voor de preek, want bij mij ging het plantje altijd dood, maar nu weet ik hoe ik het moet behandelen’. Dus kennelijk had deze ds. te veel aandacht aan het voorbeeld gegeven.

Toch Jezus Zelf gebruikt ook veel voorbeelden ter verduidelijking van Zijn boodschap. Denk aan de gelijkenissen die toch als voorbeelden dienden van het Woord dat Hij bracht.

Kunnen voorbeelden te suggestief zijn? Dat is de vraag van de broeder. Niet altijd bijv. als zij ondergeschikt blijven aan de tekst. Soms zie je een kop boven een krantenartikel staan, die na lezing van het artikel de kern van het nieuws niet doorgeeft. Het wekte verkeerde suggesties.

Het kan het zijn dat een voorbeeld suggesties oproept die afleiden van het onderwerp.

Voorbeelden kunnen ook verkeerde suggesties wekken, als zij het niét op de goede manier gebruikt worden.

Een voorbeeld is misplaatst als het andere gedachten oproept. Een ds. gebruikte i.v.m. de Goddelijke verkiezing het voorbeeld van een nest jonge katten. Die boer wilde er maar twee overhouden, dus die andere werden afgemaakt. Zo'n voorbeeld kan gewoon niet en geeft een verwrongen kijk op de heerlijkheid van Gods verkiezing en daarmee een totaal verkeerd beeld van God. Een andere ds. die in een onkerkelijke plaats stond, waar maar weinig mensen naar de kerk gingen zei in zijn preek: ik moest preken op de biblebelt en had daar een kerk vol. Hij zei: "Het was net of ik met een andere vrouw uitgeweest was". Zo'n voorbeeld kan ook echt niet, het kan zelfs de suggestie wekken dat een keer vreemdgaan nog niet zo erg is. Een ds. zei: "Jongelui, zoals dat spel van die voetbalwedstrijd van de vorige zondag niet eerlijk was". Daarmee wek je de indruk dat voetbalwedstrijden op zondag niet verkeerd zijn.

Ik las ergens dat suggestief ook kan zijn dat je een bepaald denkbeeld aan iemand opdringt zonder kritisch te zijn. Ik denk dat we daarin een samenvatting hebben hoe voorbeelden gebruikt moeten worden, zonder verkeerde suggesties te wekken. Nogmaals: voorbeelden dienen ter ondersteuning van de verduidelijking van de tekst.

Ik hoop dat de vragensteller wat heeft aan dit antwoord.

Boekbespreking

Zien we de dertigers

ds. J. van het Goor

Samen in de gemeente

Zien we de dertigers nog wel in de kerk?

In veel gemeenten zijn ze wel volop in de ledenadministratie te vinden, maar in de kerkdiensten zijn ze ver te zoeken. De dertigers: wie zijn zij? Wat houdt hen thuis en tegen in hun kerkgang? Wat verwachten ze van de kerk?

Ds. Van het Goor sprak met verschillende dertigers voor hij de pen oppakte. In dit boekje wordt niet alleen gekeken naar hoe het komt dat er veel dertigers niet zo actief bij de kerkelijke gemeente betrokken zijn, maar ook wat eraan gedaan kan worden. Waar de verantwoordelijkheid van kerkenraden en dertigers ligt en hoe beide hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Het is de wens van de schrijver dat de dertigers rust voor hun ziel kunnen vinden te midden van de hectiek van hun bestaan. De. Van het Goor is Hervormd predikant te Rijssen.

N.a.v.: Zien we de dertigers

ds. J. van het Goor

Uitg: Groen

Prijs: €13,95

ISBN: 9789088971273

A. Kok

De satan "ontmaskerd"

Referaat (vervolg)

Hoe is de satan aan zijn macht gekomen?

Door verleiding, leugen en diefstal. Hij heeft de macht gestolen. Hij heeft de mens op listige wijze verleid en de mens heeft de leugenaar geloofd. En zo is de mens aan de gestolen macht van de duivel toegefallen.

De satan dankt zijn positie in de wereld dus aan de zonde van de mens. Hier raken we aan een belangrijke zaak. De satan en zonde gaan altijd samen. Zonder de zonde van de mens zou de duivel geen macht hebben. Vandaar al het gebod ten leven in het eerste paradijs. God gaf een gebod om te leven. De kennis van het kwaad mag niet door de mens ingevuld worden. Niet de mens mag bepalen wat kwaad is, maar dat mag God alleen. De mens heeft slechts één keuze en één weg tot het leven: dat is het gehoorzamen aan het gebod ten leven. Van die gehoorzaamheid heeft de satan de mens afgebracht. Nu is de mens aan het kwaad vervallen en heerst de dood over hem.

Dit wordt ten volle duidelijk uit het evangelie van het lijden en sterven van de Here Jezus Christus. De macht van de satan over de mensen kan alleen gebroken worden door de verzoening van de schuld. Om dat te voorkomen, namelijk dat er verzoening van de schuld zou komen, heeft de duivel er alles aan gedaan om de Here Jezus Christus te verleiden en van Zijn gehoorzaamheid aan het gebod van Zijn Vader weg te halen.

De machtontplooiing van de duivel komt tot een hoogtepunt tijdens het werk van Jezus op aarde.

Dat begint er al mee wanneer Herodes de jongste kinderen van Bethlehem laat uitmoorden. Het eerste werk dat Jezus doet na

Ds. J. Jonkman

Zijn doop in de Jordaan is de confrontatie aangaan met de satan. Dat gaat niet eens in de eerste plaats van Jezus uit. Hij wordt door de Heilige Geest in de woestijn geleid om daar door de duivel verzocht te worden.

Dit is een werkelijke en felle verzoeking geweest. In de verzoeking in de woestijn zien we heel het werk van de satan al samengeballd en uitgerold. Maar tegelijk – en dat is het evangelie – zien we hier ook wie Jezus is, wat het specifieke is van de Persoon en het werk van Jezus. Het voert te ver om in details in te gaan op de drie verzoeken. Maar enkele kenmerken kunnen wel worden gegeven. Satan weet wie Jezus is. Satan kent de feiten en gebeurtenissen. Hij weet dat Jezus gedoopt is en dat Jezus de Zoon van God is. Maar ook aan Jezus doet de duivel zich voor als de grote twijfelzaaier. Hij is een sarcast. U bent Gods Zoon? En dan lijdt U hier zo'n honger? Zeg toch dat deze stenen broden worden. Het past toch niet bij Uw hoge positie dat U hier als een arm, hongerend mens leeft?

Het blijkt ook dat de satan de Schriften kent. Hij is een Bijbellezer. Maar hij leest en gebruikt de Bijbel om er op verleidende wijze misbruik van te maken. Ook in zijn gebruik van de Bijbel is en blijft de satan de leugenaar. We mogen ons afvragen in hoeverre dit alles doorwerkt in de theologie en in opvattingen, die van de Schriften afwijken. Daar is dikwijls moeilijk achter te komen omdat de satan in zijn misleiding een aantrekkelijke kant heeft. Hij is de verleider. Dat er een werking is van de satan in de loop van de eeuwen in het theologisch en kerkelijk bezig zijn staat vast. Het

voert te ver om dat nu verder uit te werken. Maar één ding is wel zeker: de satan zal niet ophouden om steeds weer oude en nieuwe dwaalleer in de kerken uit te strooien. Dan zal en dan moet blijken hoe stevig theologen, predikanten, ambtsdragers en kerken in het Woord van God verankerd zijn en dat zij zo door de Heilige Geest geleid en verlicht worden dat zij de dwaalleer weten te onderkennen en te ontmaskeren. Weerstand bieden aan dwaalleer is niet gemakkelijk! Het vraagt eerbied voor de Schriften en voor de God van de Schriften en het kan niet zonder doorgaand gebed om licht van Boven.

In de verzoeken in de woestijn door de satan van Jezus blijkt ook hoe uitdagend en provocerend de duivel te werk gaat. De koninkrijken van deze wereld behoren mij toe, zegt de duivel (Mattheüs 4). Hier toont de duivel zich de overste van deze wereld. Hij wijst Jezus vooral op de heerlijkheid van al die koninkrijken. Satan blijkt in staat om de pracht en praal, de schittering van de wereldlijke rijken op een verleidelijke manier te tonen. Er is voor de Zoon van God een snelle en gemakkelijke manier om aan de macht te komen. Eén knieval voor de duivel en Jezus krijgt de macht in handen. Niet in de weg van het lijden en sterven en het kruis, maar slechts in één aanbedding van de satan.

Jezus doorstaat deze testperiode. Hij is de gehoorzame Knecht van de ware God. Hij gaat niet mee in de diefstal en de leugen van de satan.

Het tonen van deze gehoorzaamheid in een rechtstreekse confrontatie met de satan was noodzakelijk om Zijn verdere levensprogramma te vervullen. Jezus is ook de ware en hoogste Profet. Hij hanteert het Woord van God op de enige juiste manier, in volkomen gehoorzaamheid aan God.

Telkens weer komt het tijdens Jezus' leven op aarde tot een dikwijls heftige confrontatie met de demonen. Uit de door de boze geesten bezeten en bezette man uit het land van de Gadarenen (of: Gerasen) drijft Jezus een legioen demonen uit. Maria Magdalena was ooit bezet gebied van zeven boze geesten (Lucas 8). Zij werden dus geheel beheerst en aangestuurd door de boze geesten. Dat is een groot lijden geweest. Deze bezette mensen konden nooit tot echte rust komen, ze hadden niet meer de controle over zichzelf, ze werden dikwijls heel agressief en gewelddadig. Zij konden ook tot zelfverminking en zelfvernietiging komen. Hiertegenover staat dan de geweldige, bevrijdende macht van Jezus.

Er zijn tientallen voorbeelden te noemen van het uitdrijven van demonen door Jezus. De satan heeft dus een groot aantal medewerkers tot zijn beschikking. En in zijn rijk weet men wie Jezus is. Ze weten van hun aanstaande pijniging. Ze erkennen de macht van Jezus over hen.

Jezus heeft de gestolen macht van de duivel teruggekregen en terugverworven door Zijn lijden en sterven aan het kruis en Zijn opstanding uit de doden. Hij moest de verzoening van de zonden tot stand brengen, in de weg van een volkomen gehoorzaamheid. God de Vader heeft nu aan de Zoon alle macht gegeven, in de hemel en op de aarde. De satan heeft nog veel verwoestingsruimte, veel verleidingskracht, maar hij is nu wel de gebondene, die niet meer kan doen dan hem wordt toegestaan. Maar omdat de zonde en de gevolgen van de zonde nog niet uit de mensheid zijn weggedaan, vindt de duivel steeds weer nieuwe aanknopingspunten en terreinen om zijn verwoestend werk te doen. Altijd weer is daarbij de zonde en het zondige hart van de mens zijn bondgenoot. Wie door een waar geloof is ingebracht in

de Here Jezus Christus is van deze heerschappij van de satan verlost. Zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus zegt zo mooi, dat Christus de Zijnen uit alle heerschappij van de duivel heeft verlost. Dat wil niet zeggen dat de gelovigen geen last meer kunnen hebben van de satan. De satan zal het altijd weer proberen. Hij zoekt de zwakke plekken in ons leven op. Hij weet die. Hij komt graag langs platgetreden paden. Hij maakt het zichzelf niet moeilijker dan nodig is om het zo eens te zeggen. Wij zullen ons dus steeds moeten wapenen tegen alle aanvallen van de duivel en in het licht van Gods Woord en in het licht van de eigen levenservaring zoveel zelfkennis moeten verkrijgen, dat wij weten op welke punten en in welke zaken wij vatbaar zijn en open staan voor de listige verleidingen van de duivel.

De satan kan Christus niet meer verzoeken.

De duivel heeft aan Jezus Zelf niets meer. Nu richt de duivel al zijn aanvallen in de eerste plaats op de kerk van Christus. Op de gelovigen: op hen samen en op hen persoonlijk. Met de hemelvaart van Christus is de satan uit de hemel geworpen (Openbaring 12). Nu loeren de duivel en zijn demonen als moordenaar op de kerk van Christus (artikel 12 Nederlandse Geloofsbelijdenis). Ze speuren naar elke mogelijkheid om de kerk te verderven en te verwoesten door hun bedriegerijen. Als de satan uit de hemel op de aarde wordt gesmeten, wordt het "wee u" over de bewoners van de aarde uitgeroepen. Wee de aarde en de zee, want de duivel is tot u neergedaald in grote grimmigheid. Hij is daarom zo gevaarlijk en grimmig, niet alleen vanuit zijn eigen verdorven natuur, maar ook omdat hij weet dat hij nog maar weinig tijd heeft. Dat weet de duivel dus! Hij is zich er satanisch van bewust dat hij nog maar een korte tijd heeft. Hij weet waarom hij uit de hemel is

geworpen. Hij kan zijn aanklagend werk niet meer voortzetten in de hemel, want daar heeft Jezus Christus de plaats ingenomen in de troon van de Vader. Er is geen grond meer om de gelovigen aan te klagen.

Nu de duivel Christus niet meer van de kerk kan scheiden, nu probeert hij de kerk van Christus te scheiden! Dit betekent dat de geestelijke strijd, de goede strijd van het ware geloof, altijd doorgaat. Deze strijd gaat door zolang deze wereld bestaat en persoonlijk zo lang wij hier op aarde leven. Satan kan zich voordoen als een engel van het licht. Hij is een "religieus" persoon, maar een die van haat is vervuld. Hij misbruikt altijd de woorden van de Bijbel. Hij probeert ervan te overtuigen dat zondigen zo erg niet is, want er is toch vergeving. En die ene of die twee zonden, och wat doen die ertoe. En als er een bepaalde verslaving is gekomen aan een soort boezemzonde, och wat kun je eraan doen. Iedereen heeft wel wat. Zo probeert hij een valse gerustheid aan te kweken, zodat wij de schuld van het zondigen niet meer ernstig nemen en niet meer smeken en om vergeving en om nieuwe heiliging van ons leven. Om een nieuwe gehoorzaamheid.

Of: hij verleidt ons tot zonde – al doen wij dus de zonde altijd zelf! – en zegt dan dat er nu voor ons geen vergeving en redding meer mogelijk is. Je hebt al zo vaak gezondigd en je kunt er niet altijd mee bij God aankomen. Dit kan een zondaar in grote geestelijke nood brengen. Satan trekt de waarachtigheid van de beloften van het evangelie in twijfel en stelt ze onder verdenking, zodat je er niet meer op durft te pleiten.

Als "religieus" persoon heeft de satan met zijn boze geesten ook grote macht over de zogenaamde wereldgodsdiensten. De Islam,

het Boeddhisme, het Hindoeïsme staan onder directe beïnvloeding van het rijk van de duisternis. Maar dit rijk kan alleszins godsdienstig zijn. Hoe is het toch te verklaren, dat moslims, die christen worden, dikwijls zo gehaat en vervolgd worden? Eenzelfde verschijnsel doet zich voor bij de andere grote religies. Alles is erop gericht dat de verbreiding van het geloof in de Here Jezus Christus wordt tegengewerkt. Elke godsdienst wordt door de satan toegestaan, waarin de mens zichzelf moet redden. De mens zelf moet de weg naar een verlossing vinden. In het christelijke geloof is er een Zaligmaker nodig. Dat houdt in dat ieder mens zonder deze Redder een verloren mens is, een mens die leeft in de duisternis. Zeker, de Heere heeft nog enig natuurlijk licht in deze donkere wereld overgelaten, maar de vervreemding van de levende God is zo groot, dat wij die nooit meer zelf kunnen opheffen en wegwerken. Daar is het ingrijpen van God Zelf voor nodig. En dat wil de duivel verhinderen. Als het moet en kan, dan doet hij dat op een vriendelijke manier, heel religieus. Mooie rituelen, mysterieuze spreuken en mantra's, of een zeer stipt leven volgens wetten en bepalingen. Alle religies zijn dan op de een of andere wijze een weg tot de uiteindelijke verlossing. Die leugen strooit de satan kwistig uit over de aardbodem. Hier zijn ook allerlei sekten te noemen.

De religieuze verering van de satan zal tot zijn hoogtepunt komen in de tijden van de antichrist. Dat zal – zo goed als zeker – een persoon zijn, die zich in de plaats van Christus stelt en die zich tegen Christus en de gelovigen opstelt. Hij trekt de aanbidding van de wereld naar zich toe. De valse profeet en de valse wereldheerser krijgen een ogenblik macht over de aarde. Het zal een bange tijd zijn voor de kerk van de Heere. De duivel komt een korte tijd op

het toppunt van zijn macht. Maar dan zal Christus van de hemel neerdalen en hem onder de voeten van de gemeente verpletteren (Romeinen 16). Wij mogen dus niet uit het oog verliezen dat religie, dat godsdienst de satan eigen is. Dat is ook niet verwonderlijk, want hij is afkomstig uit het rijk van het licht. Hij heeft in het begin in Gods blinkende nabijheid verkeerd.

Maar de satan kan ook heel wreed zijn.

Hij hitst voortdurend de volkeren tegen elkaar op. Er zijn machten en krachten en overheden werkzaam in de wereld. In Efeziërs 6:12 spreekt Paulus daarover. Maar ook op andere plaatsen wordt deze werkelijkheden, die macht hebben, genoemd. (Romeinen 8:38 e.v., 1 Corinthiërs 2:8, 15:24-26, Efeziërs 1:20 e.v., 2:2, 3:10, Colossenzen 1:16 en 2:15). Het zijn machten en krachten uit het rijk van de duisternis. Ze nemen gestalte en vorm aan in duivelse regimes en politiek en methoden. De ergste uitwas daarvan was bijvoorbeeld het optreden van de Nazi's van Adolf Hitler. Zes miljoen Joden werden door hen de dood ingejaagd. Maar de wreedheid van de Islamitische Staat doet er niet voor onder. En denk aan wat er in deze tijd allemaal in Syrië gebeurt. Te noemen zijn al die regimes, die welbewust en fel de christenen vervolgen.

De machten van de lucht zijn als vreemde indringers de wereld van de mensen binnengedrongen en ze zaaien onder de mensen dood en verderf. En dit zal doorgaan! Helaas. Jezus heeft gezegd dat er oorlogen en geruchten van oorlogen zullen blijven. En dat is dus ook te verklaren uit het grimmig rondgaan van de duivel en zijn demonen. En alles is gericht op het slopen van de kerk van Christus, op het dwarszitten van de gelovigen. Satan is de grootmeester in het slopen en vernielen. Hij is zoals Luther het eens noemde de aap van

God. Wat God positief scheidt en herscheidt, dat verniet en vernietigt de duivel. Er werkt een krachtige maffia van de satan in onze wereld. Het rijk van de duivel is een goed georganiseerd rijk. De duivel gaat volgens bepaalde plannen te werk. Paulus zegt tegen de Corinthiërs, dat de gedachten van de duivel hem niet onbekend zijn (2 Corinthiërs 2:11). Paulus leerde die gedachten kennen vanuit zijn arbeid als apostel van Jezus Christus. Uit elkaar drijven, werk van God aanvallen en slopen, gelovigen tegen elkaar opzetten, onmin veroorzaken die niet meer op te lossen valt enz.: het is alles het eigen werk van de duivel. Zijn gedachten komen daarin tot uitvoering.

Een van de tactieken van de duivel is dat de mensen normaal gaan vinden wat de Bijbel zonde noemt. Er vindt een omkering van waarden en wetten plaats. De zonde wordt genormaliseerd. Wat in vroeger tijden als zonde werd gezien, wordt nu aanvaard als gewoon en normaal. Wij kunnen denken aan het homohuwelijk. Aan het zo goed als algemeen aanvaard zijn van abortus en euthanasie. Over een herwaardering van de dood voor zover wij dat een waardering kunnen noemen. Dood is dood. En zeker als men eerst God voor dood heeft verklaard, houdt men niets anders over dan de slogan "dood is dood". De dood behoort dan bij het leven, zoals veelal wordt gezegd. Dat de dood met de zonde te maken heeft en dat na het sterven de beoordeling door een Rechter komt, wordt ontkend. Daar zit ook angst achter. Ieder mens kent van nature een basisangst voor de dood. In Hebrëen 2 lezen we zelfs dat de duivel de macht over de dood had. En dat betekent dat de mensen gedurende heel hun leven uit angst voor de dood tot slavernij gedoemd zijn. Met die angst valt niet te leven. Een mens moet wat die angst doen. Of Christus bevrijdt ons van die basisangst of we gaan

ontkennen en de waarheid van de dood weggeven. We vervangen de waarheid door een leugen. En daarachter werkt de satan. Zo gaan mensen verloren.

De mens beschikt zelf over zijn en haar leven los van de Schepper. Het betekent ook dat het voor christenouders moeilijker is geworden om hun kinderen zo op te voeden, dat het Woord van God tot zijn recht komt en een plaats krijgt in het denken en het hart van het opgroeiende geslacht. Het proces van de omkering van normen en waarden is volop gaande. Het zal ook doorgaan, al zal er altijd een tegenstroom blijven bestaan. Er zullen waarschuwend stemmen blijven klinken.

Er zijn diepten van de satan. In Openbaring 2:24 (de brief aan Thyatira) komt die uitdrukking voor. Wij hoeven die diepten van de satan niet te leren kennen. Die last legt Christus de Zijnen niet op. Het komt erop aan om bij Hem en de leer van het evangelie te blijven.

Het gaat dus vooral om een geestelijke strijd, die zich op aarde voltrekt. Alle mensen zijn daarbij betrokken en zijn er ook onderdeel van. Wij doen of mee met de satan of wij strijden tegen hem. De machten en krachten van het onheil hebben hun operatiebasis in de hemelse gewesten, zegt Paulus in Efeziërs 6:12. De boze geesten proberen onder aanvoering van de duivel vanuit een bovenaardse stelling de mensen te beïnvloeden en te verleiden. De "hemelse gewesten" zijn een gebied boven de aarde, maar wel beneden de hoogste hemelen. Want de duivel en zijn demonen zijn immers uit de hemel op de aarde geworpen. Vanuit die operatiebasis, niet ver bij ons vandaan, laat hij zijn invloed gelden op de mensheid. En dan is er geen terrein en geen mens, waar de satan geen invloed kan uitoefenen. Hij laat zijn invloed vooral gelden

op het terrein van onze wil en van verstand. Verstand en wil zijn voor de demonen bij uitstek de invalspoorten om de mens te verleiden. In Efeziërs 2:2 staat dat de demonen proberen onze levenswandel te beïnvloeden overeenkomstig de loop van deze wereld en overeenkomstig de overste van de macht in de lucht. De van God afvallige wereld heeft zijn eigen loop, zijn eigen waardesysteem. Daarin staat niet de liefde centraal, niet het dienen. Maar de mens zet zichzelf daar op de troon en heerst liever dan hij dient. De loop van de wereld staat voor een mentaliteit. Die mentaliteit wordt door de duivel gemanipuleerd. Deze mentaliteit wordt elke dag onophoudelijk over ons uitgestort, in de media, op allerlei televisiezenders, op internet. Als je maar lang genoeg wordt voorgehouden dat liegen handig kan zijn, dat overspel zo erg niet is, en ga zo maar door, dan breekt dat langzaam maar zeker je innerlijke weerstand af en je gaat het min of meer gewoon vinden. Je houdt alleen stand wanneer je er een radicaal nee tegen zegt en dat nee handhaaft in je levenspraktijk.

De satan kan zelfs in het lichaam van mensen binnendringen. Alle vormen van verslaving hebben te maken met bindingen door de duivel en boze geesten. Het occultisme vindt zijn weg in afgoderij, in paranormale verschijnselen en praktijken, in hekserij, in waarzeggerij en toverij, in het raadplegen van geesten van doden enz. En laten wij niet denken dat moderne mensen daar niet gevoelig voor zijn. De satan is listig en machtig genoeg om zich ook in allerlei moderne vormen en gestalten te uiten. Denk aan de vele paranormale beurzen en manifestaties. Aan al die advertenties in de media van de zogenaamde mediums. Dat zijn al die figuren – merkwaardigerwijs veel vrouwen – die zeggen contacten te hebben met het bovennatuurlijke en die

boodschappen uit die sferen kunnen horen en doorgeven. Zij zullen niet zeggen dat ze in verbinding staan met boze geesten, want dan zou hun klandizie slinken, maar het is wel de werkelijkheid. En het is een bittere werkelijkheid. Want de mensen worden bedrogen en misleid. En ook wanneer sommige voorzeggingen weleens uitkomen, zegt dat nog niets over hun herkomst. Ook de duivel weet bepaalde waarheden te gebruiken juist om daarmee mensen te bedriegen. Al deze dingen en verschijnselen zijn te ontmaskeren door die ene, beslissende vraag steeds weer te stellen: wat dunkt u van de Christus?

Een van de meest directe vormen van dienst aan de satan is het satanisme. Er zijn zogenaamde satanskerken. Ze zijn er in het openbaar en ze zijn er ook meer in het geheim. Hier vindt een directe dienst aan de satan plaats, een verering van boze geesten. Hier komt de antigodsdienst tot de kern van alles: namelijk dat wij afgefallen zijn van de levende God en toegefallen zijn aan de duivel. En het erge is dat men openlijk erkenning vraagt van de overheden. Je vraagt je in gemoede af wat zulke mensen bezielt om zich hieraan over te leveren. Het laat het sluwe en bedrieglijke van de vorst van de duisternis in alle scherpzichten zien. Te vrezen is dat deze ontwikkelingen alleen nog maar zullen doorgaan.

Er vindt dus een geweldige geestelijke strijd plaats op de aarde. Die strijd wordt beïnvloed door of de duivel en zijn rijk of door Christus en Zijn Koninkrijk.

Is er in de kerken ruimte voor een directe uitdrijving van demonen? Op die vraag wordt in kerkelijke en theologische kringen geen eensluidend antwoord gegeven. Het is een lastig terrein. In de Bijbel worden demonen uitgedreven, je zou even zeggen:

bijna aan de lopende band. Toch moeten wij voorzichtig zijn met het uitdrijven van boze geesten. Het is echt moeilijk om vast te stellen of iemand werkelijk bezet gebied van de duivel is. Wij hebben er veel meer oog voor gekregen dat er ook allerlei vormen van ziekten van de geest zijn. Die mag je niet zomaar voor occult verklaren. Dan doe je mensen, die ermee te maken hebben, groot onrecht aan en het is onbarmhartig. Toch denk ik dat er enige ruimte mag zijn voor wat wel genoemd wordt het bevrijdingspastoraat. Als de gemeente een levende gemeente is, een band kent aan Christus, dan werken er ook krachten van het Koninkrijk in de gemeente. Het gebed is een krachtig wapen. We moeten wel voorzichtig zijn met het gebruiken van bepaalde spreuken of zelfs mantra's, waarbij we de naam van Jezus noemen. Maar wie werkelijk in de kracht van de Geest van Christus tot boze geesten en tot de duivel nadert, die zal meemaken dat zij dan sidderende vluchten en er vandoor gaan. Het voert te ver om dit nu nog verder praktisch uit te werken. Je hebt hiervoor wel christenen met scherp onderscheidingsvermogen en grote kennis van de Bijbel nodig.

De satan ontmaskerd.

Wij kunnen inderdaad overwinnend tegen de duivel en zijn gehele rijk strijden. Strijden en... overwinnen. In bijvoorbeeld het gebed na de doop wordt hierom gebeden. De gemeente heeft voor ons gebeden dat wij in alle gerechtigheid onder onze enige Leraar, Koning en Hogepriester Jezus Christus leven en met volharding tegen de zonde, de duivel en zijn gehele rijk strijden en overwinnen mogen en zo in te gaan in het eeuwige Koninkrijk om eeuwig de Vader, Zoon en Heilige Geest te loven en te prijzen. De satan heeft nog veel macht; heel veel meer dan wij mensen hebben. Maar hij

heeft niet alle macht. Het Lam, Christus, heeft hem overwonnen en beperkt ook nu zijn macht en invloed. Alleen: wij moeten bedenken dat de satan zelf voortdurend zijn vurige pijlen op ons afschiet. Het zijn pijlen die ons met vreemd vuur in brand willen zetten. Dus: ons tot zonde willen verleiden. Tegen die vurige pijlen moeten we onszelf beschermen. Het afschieten van die vurige pijlen behoort tot de tactiek van de satan. Vroeger was de brandende pijl een gevaarlijk wapen in de oorlogsvoering. Zo'n brandende pijl veroorzaakte een dubbele wond. Wie door zo'n pijl geraakt werd, kreeg een vleeswond en een brandwond. De pijlen van de boze hebben de vorm van een leugenachtige tong, een gevaarlijke influistering tot hoogmoed, een verleidelijk aanbod tot zondigen. Door dit wapen wordt dus het raffinement van de duivel gesymboliseerd (L. Floor, a.w. 122, 123).

Om ons daartegen effectief te beschermen is de zogenaamde geestelijke wapenrusting nodig. Paulus schrijft daarover uitgebreid en prachtig in Efeziërs 6. Hij beschrijft het uniform van de christenstrijder. De gordel: dat is de waarheid. Het pantser: dat is de gerechtigheid. Het schoeisel: dat is de bereidheid om uit en in het evangelie te leven. Het schild is het geloof. De helm ziet op de verlossing. En het zwaard is de Heilige Geest. De apostel gebruikt dus het beeld van een soldaat, die met zijn volle wapenrusting gereed is voor het gevecht.

Maar ook Jacobus roept ons op om de duivel te weerstaan. Dan zal hij van ons vluchten (Jacobus 4). Petrus vermaant ons nuchter en waakzaam te zijn. Standvastig in het geloof. Dan kan de duivel als een brullende leeuw ons niet verwonden of zelfs verslinden. Wij zijn zwakke mensen in onszelf en hebben de Heilige Geest en de gemeenschap met God en Christus nodig. Volhardend geloof is onmisbaar. Geloof dat

functioneert, dat levend is. En uitermate belangrijk is het gebed in de strijd tegen de zonde, de duivel en zijn rijk. In het "Onze Vader" leert Jezus ons bidden: En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze". Dat heeft Jezus niet voor niets gedaan. Hij wist wie Zijn en onze grote tegenstander is.

Er komt een eeuwig einde aan de macht van de duivel en aan het bestaan van zijn rijk. De totale overwinning en uitschakeling van de satan en zijn boze geesten zal plaatsvinden op de dag van de wederkomst van Christus. De boze is al onttroond door de gekruisigde Christus en door Zijn opstanding en hemelvaart. De duivel is reeds buitengeworpen. Het enige dat hem nog wacht is de poel van vuur en zwavel (Openbaring 20:10). Er wacht hem en zijn demonen een eeuwigdurende pijniging. Zij kunnen dan geen enkele invloed meer uitoefenen in het Koninkrijk van de heerlijkheid, vrede en gerechtigheid: het Koninkrijk van God en het Lam. En de gemeente van Christus zal betrokken worden bij het oordelen over de satan en zijn boze engelen. De satan zal, zo schrijft Paulus in Romeinen 16, verpletterd worden onder de voeten van de gemeente.

In de dikwijls felle geestelijke strijd mogen we leren uitzien naar die grote dag van de eindoverwinning. Wij hoeven niet zonder gegronde hoop te leven. Deze wereld blijft tot op de laatste dag een strijdtoneel. Wij komen in dit leven nooit helemaal boven de strijd uit. Daarom is het leven van de christenen niet alleen maar overwinning. Ook hierom moet het niet te triomfantelijk toegaan, omdat er nog zoveel nood, dood en verderf op aarde is. De boze vijand is wel verslagen, maar hij roert zich nog wel.

Er is een beteugeling van de kwade machten door Christus, die samengaat en samen-

hangt met de overwinnende kracht van Zijn evangelie. Hij bewerkt door zijn Geest, dat de arbeid die in zijn Koninkrijk gedaan wordt, toch als een triomftocht is (zie 2 Corinthiërs 2:14). De gemeente van Christus is er zelf biddend bij betrokken. Door het geloof zijn wij midden in de strijd al zeker van de overwinning. Paulus in het slot van Romeinen 8: In dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad.

Christus is Overwinnaar!

ds. J. Jonkman

Gebed in geloof

Psalm 43

O God, mijn God, hoor mijn gebeden,
richt U mijn rechtszaak, geef mij raad;
bevrijd mij uit mijn moeilijkheden
van hen die recht en trouw vertreden.
Vernietig alle boze raad
van wie in onrecht staat.

U bent mijn Steun in al mijn lijden;
verstoot U mij dan van Uw hart?
Waarom moet ik nog immer lijden
van vijanden die mij bestrijden,
en ga ik met een treurend hart
voortdurend in het zwart?

Wil mij Uw licht en waarheid tonen,
zend die, dat zij mij leiden, Heer',
tot aan de berg waar U wilt tronen,
waar heiligheid en goedheid wonen;
dat ik met blijdschap wederkeer
tot God, verheugd Hem eer!

O God, mijn God, ik zal U loven.
Wat onrust komt in mij omhoog?
Mijn bange ziel, je hoop is boven!
Ik hoor mijn God Zijn hulp beloven,
ja, alle dag verwacht mijn oog
verlossing van omhoog.

A. Kok (Overgenomen uit de bundel "Verlangend uitzien" van Johan Janse)

